

Základy práva

5. Přednáška

Mgr. Ing. Jiří Tobíšek

- (6) Vzniká-li živnostenské oprávnění fyzické osobě, které dosud nebylo přiděleno identifikační číslo osoby, přidělí jí živnostenský úřad **identifikační číslo osoby** poskytnuté správcem základního registru osob.
- (7) **Živnostenské oprávnění nemůže být přeneseno na jinou osobu.** Jiná osoba je může vykonávat, jen stanoví-li to tento zákon.

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce

§ 11

- (1) Podnikatel může provozovat živnost prostřednictvím odpovědného zástupce.

Odpovědný zástupce je fyzická osoba ustanovená podnikatelem, která odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů a je k podnikateli ve smluvním vztahu.

Nikdo nemůže být ustanoven do funkce odpovědného zástupce pro více než čtyři podnikatele.

- (2) Odpovědný zástupce musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti podle § 6 a 7.

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce

(3) Odpovědným zástupcem nemůže být osoba, u které trvá překážka provozování živnosti podle § 8.

Odpovědným zástupcem v oboru nebo příbuzném oboru živnosti nemůže být ani osoba, které bylo zrušeno živnostenské oprávnění, a to po dobu 1 roku od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění; to neplatí, bylo-li živnostenské oprávnění zrušeno z důvodu, že živnost nebyla provozována po dobu delší než 4 roky.

Odpovědným zástupcem právnické osoby nemůže být člen dozorčí rady či jiného kontrolního orgánu této právnické osoby.

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce

(4) Odpovědného zástupce je **povinen** ustanovit

- a) podnikatel, který je fyzickou osobou a **nesplňuje zvláštní podmínky** provozování živnosti (§ 7),
- b) podnikatel, který je **právníckou osobou**, pro živnosti vyžadující splnění **zvláštních podmínek** provozování živnosti (§ 7).

Do funkce odpovědného zástupce **ustanoví** česká právnická osoba osobu, která je jejím **statutárním orgánem** nebo **jeho členem** a která splňuje podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle tohoto zákona.

Nelze-li odpovědného zástupce ustanovit z uvedených osob, ustanovuje podnikatel odpovědného zástupce z jiných osob.

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce

- (5) Ustanovení odpovědného zástupce pro živnost ohlašovací i ukončení výkonu jeho funkce je podnikatel povinen oznámit živnostenskému úřadu do 15 dnů ode dne, kdy uvedená skutečnost nastala. Oznámí-li ukončení výkonu funkce sám odpovědný zástupce, musí současně prokázat, že o ukončení výkonu své funkce informoval předem písemně podnikatele, živnostenskému úřadu.
- (6) Odpovědný zástupce pro živnost ohlašovací může vykonávat svoji funkci ode dne ustanovení, splňuje-li podmínky vyžadované tímto zákonem.

§ 17

- (1) Provozovnou se pro účely tohoto zákona rozumí prostor, v němž je živnost provozována.

Za provozovnu se považuje i automat nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb (dále jen „automat“) a mobilní provozovna.

- (2) Mobilní provozovna je provozovna, která je přemístitelná a není umístěna na jednom místě po dobu delší než tři měsíce.

Provozovny

Živnost může být provozována ve více provozovnách, pokud podnikatel má právní důvod pro jejich užívání.

Na žádost živnostenského úřadu je podnikatel povinen prokázat právní důvod pro užívání provozovny; to neplatí pro mobilní provozovny a automaty.

U mobilních provozoven je podnikatel povinen na žádost živnostenského úřadu prokázat oprávněnost umístění provozovny.

Je-li provozovna umístěna v bytě a není-li podnikatel vlastníkem tohoto bytu, může v něm provozovat živnost pouze se souhlasem vlastníka.

Podnikatel je povinen zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně oznámit předem živnostenskému úřadu;

Provozovny

- (4) Podnikatel je povinen zajistit, aby provozovna byla způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů. Pro každou provozovnu musí být ustanovena osoba odpovědná za činnost provozovny; to neplatí pro automaty.
- (7) Provozovna musí být trvale a zvenčí viditelně označena obchodní firmou nebo názvem nebo jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem osoby.
- (8) Provozovna určená pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům musí být trvale a zvenčí viditelně označena také
  - a) jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny,
  - b) prodejní nebo provozní dobou určenou pro styk se spotřebiteli, nejedná-li se o mobilní provozovnu nebo automat,
  - c) kategorií a třídou u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování.

(1) Obec může v přenesené působnosti vydat **tržní řád** formou nařízení obce.

Pro nabídku, prodej zboží (dále jen "prodej") a poskytování služeb mimo provozovnu určenou k tomuto účelu kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního zákona tržní řád vymezí:

- a) místa pro prodej a poskytování služeb, jimiž jsou zejména tržnice a tržišť (dále jen "tržišť"), a jejich rozdělení (např. podle druhu prodávaného zboží nebo poskytované služby),
- b) stanovení kapacity a přiměřené vybavenosti tržišť,
- c) dobu prodeje zboží a poskytování služeb na tržišti,
- d) pravidla pro udržování čistoty a bezpečnosti na tržišti,
- e) pravidla, která musí dodržet provozovatel tržišť k zajištění jeho řádného provozu.

Povinnosti podnikatele

§ 31

- (1) Podnikatel, který provozuje živnost prostřednictvím odpovědného zástupce (§ 11), je **povinen zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu.**
- (2) Podnikatel je povinen viditelně označit **obchodní firmou, popřípadě názvem, nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem objekt, v němž má sídlo**
- (3) Podnikatel je povinen prokázat kontrolnímu orgánu na jeho žádost a v jím stanovené lhůtě způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb.

- (8) Podnikatel je povinen zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba **splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka**.

Pokud má živnostenský úřad pochybnosti, může zkoumat splnění této podmínky pohovorem, při kterém posuzuje, zda je tato osoba schopna plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a podnikání a zda umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku.

Povinnosti podnikatele

- (14) Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby.

Na dokladu musí být uvedeno označení podnikatele obchodní firmou, popřípadě názvem nebo jménem a příjmením, a identifikačním číslem, datum prodeje zboží nebo poskytnutí služby, druh zboží nebo služby a cena, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

(17) Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci splňují **způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví.**

Vyžaduje-li to povaha práce nebo jiné činnosti, odpovídá i za to, že se zaměstnanci opakovaně účastní prohlídek podle zvláštních právních předpisů.

Zánik živnostenského oprávnění

§ 57

(1) Živnostenské oprávnění **zaniká**:

- a) **smrtí** podnikatele, nejde-li o případy podle § 13,
- b) **zánikem** právnické osoby, nejde-li o případy podle § 14,
- c) uplynutím doby, pokud bylo živnostenské oprávnění omezeno na dobu určitou,
- d) výmazem zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku,
- e) stanoví-li tak zvláštní právní předpis,
- f) **rozhodnutím** živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění.

Zánik živnostenského oprávnění

§ 58

- (1) Živnostenský úřad **zruší živnostenské oprávnění**, jestliže
- a) podnikatel již nesplňuje podmínky,
  - b) nastanou překážky
  - c) **podnikatel o to požádá**, nebo
  - d) podnikatel neprokáže právní důvod užívání prostor
- (2) Živnostenský úřad **zruší živnostenské oprávnění** nebo **pozastaví provozování živnosti** na návrh orgánu státní správy z důvodu, že podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy.

Zánik živnostenského oprávnění

(3) Živnostenský úřad **může** živnostenské oprávnění zrušit nebo v odpovídajícím rozsahu provozování živnosti pozastavit, jestliže podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy.

Živnostenský úřad **může** živnostenské oprávnění **zrušit** též na návrh příslušné správy sociálního zabezpečení, jestliže podnikatel neplní závazky vůči státu.

Živnostenský úřad **může zrušit** podnikateli živnostenské oprávnění, jestliže podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 4 roky;

(4) Živnostenský úřad pozastaví provozování živnosti v provozovně, jsou-li při provozování živnosti v dané provozovně závažným způsobem porušeny nebo jsou-li porušovány povinnosti stanovené tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy.

Zánik živnostenského oprávnění

- (5) Živnostenský úřad **zruší živnostenské oprávnění na žádost podnikatele** ke dni, který mu podnikatel oznámí, nejdříve však ke dni doručení žádosti. Není-li datum zrušení podnikatelem uvedeno, je živnostenské oprávnění zrušeno ke dni nabytí právní moci rozhodnutí živnostenského úřadu.

Živnostenská kontrola

§ 60a

- (1) Živnostenskou kontrolu provádějí v rámci své působnosti živnostenské úřady, které sledují, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené živnostenským zákonem, ustanoveními zvláštních právních předpisů
....
- (2) Živnostenské úřady kontrolují dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně a dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně. Zjistí-li, že došlo k porušení povinnosti nebo porušení zákazu, sdělí tuto skutečnost bezodkladně správci spotřební daně.

Živnostenská kontrola

§ 60c Podnikatel je oprávněn přizvat v průběhu kontroly jím zvolenou třetí osobu. Nepřítomnost třetí osoby není důvodem k přerušení kontroly.

§ 60d

- (1) Živnostenský úřad může rozhodnutím uložit podnikateli odstranění nedostatků zjištěných při provozování živnosti.
- (2) Odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 1 nemá odkladný účinek.

SPRÁVNÍ DELIKTY - Přestupky

§ 61

- (1) Fyzická osoba se dopustí **přestupku** tím, že
  - a) jako osoba uvedená v § 13 odst. 1 písm. b), c) nebo e) v rozporu s § 13 odst. 2 neustanoví odpovědného zástupce, nebo
- (3) Fyzická osoba se dopustí **přestupku** dále tím, že provozuje činnost, která je
  - a) živností volnou, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění,
  - b) předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění, nebo
  - c) předmětem živnosti koncesované, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění

SPRÁVNÍ DELIKTY - Přestupky

§ 61

- (4) Za přestupek lze uložit pokutu
- a) do 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
  - b) do 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2,
  - c) do 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. a),
  - d) do 750 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. b),
  - e) do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. c).
- (5) Za přestupek podle odstavce 1 lze v blokovém řízení uložit pokutu do 5 000 Kč; přestupky podle odstavců 2 a 3 nelze projednat v blokovém řízení.

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

§ 62

- (1) Právnícká osoba jako podnikatel nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že
- a) v rozporu s § 7 odst. 6 nezajistí výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5, pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti nebo nevede a ....
  - b) neoznámí živnostenskému úřadu ustanovení odpovědného zástupce pro živnost ohlašovací nebo ukončení výkonu jeho funkce

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

§ 62

- e) v rozporu s § 17 odst. 3
  1. neprokáže na žádost živnostenského úřadu vlastnické nebo užívací právo k objektům nebo místnostem provozovny, nebo oprávněnost umístění mobilní provozovny, nebo
  2. neoznámí předem zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně,
- f) v rozporu s § 17 odst. 4 neustanoví osobu odpovědnou za činnost provozovny,
- g) neoznačí provozovnu podle § 17 odst. 7, 8 nebo 9,
- h) .....

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

§ 62

- j) v rozporu s § 31 odst. 2 neoznačí místo podnikání, sídlo nebo organizační složku podniku,
- k) neprokáže kontrolnímu orgánu způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu podle § 31 odst. 3,
- o) nezajistí, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého nebo slovenského jazyka podle
- r) nevydá na žádost zákazníka doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby, nebo na dokladu

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

§ 62

(4) Za správní delikt se uloží pokuta

- a) do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. h), k), l), m), n), r), t), u),
- b) do 100 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a), c), d), e), f), g), i), j), o), p), s),
- c) do 50 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. b),
- d) do 20 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. v), w),
- e) do 10 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. q).

Všeobecná ustanovení

- § 545 **Právní jednání** vyvolává **právní následky**, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.
- § 546 **Právně lze jednat konáním nebo opomenutím**; může se tak stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit.
- § 547 Právní jednání musí obsahem a účelem odpovídat dobrým mravům i zákonu.

Podmínka

§ 548

- (1) **Vznik, změnu nebo zánik práv lze vázat na splnění podmínky.**
Je-li zánik práva nebo povinnosti vázán na nemožnou podmínku, nepřihlíží se k ní.
- (2) **Podmínka je odkládací**, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky jednání nastanou.
Podmínka je rozvazovací, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky již nastalé pominou.
- (3) Neplyne-li z právního jednání nebo jeho povahy něco jiného, má se za to, že podmínka je odkládací.

Podmínka

§ 549

- (1) K splnění podmínky se nepřihlíží, způsobí-li její splnění záměrně osoba, která není oprávněna tak učinit a které je splnění podmínky na prospěch.
- (2) Zmaří-li záměrně, aniž je k tomu oprávněna, splnění podmínky strana, které je nesplnění podmínky na prospěch, považuje se podmínka za splněnou.

Právní jednání

Zdánlivé právní jednání

§ 551 O právní jednání nejde, chybí-li vůle jednající osoby.

§ 552 O právní jednání nejde, nebyla-li zjevně projevena vážná vůle.

§ 553

(1) O právní jednání nejde, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.

(2) Byl-li projev vůle mezi stranami dodatečně vyjasněn, nepřihlíží se k jeho vadě a hledí se, jako by tu bylo právní jednání od počátku.

§ 554 **K zdánlivému právnímu jednání se nepřihlíží.**

Právní jednání - Výklad právních jednání

§ 555

- (1) Právní jednání se posuzuje podle svého **obsahu**.
- (2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho **pravé povahy**.

§ 556

- (1) Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.
- (2) Při výkladu projevu vůle se přihlédne k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.

§ 557 Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.

§ 558

(2) V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon.

Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

Právní jednání - Forma právních jednání

- § 559 Každý má právo zvolit si pro právní jednání **libovolnou formu**, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem.
- § 560 Písemnou formu vyžaduje právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší.

Právní jednání - Forma právních jednání

§ 561

- (1) K platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího.
Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé.
Jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.
- (2) Jedná-li více osob, vyžadují se jejich projevy na téže listině při právním jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, anebo kterým se takové právo mění nebo ruší.

Právní jednání - Forma právních jednání

§ 562

- (1) Písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.
- (2) Má se za to, že záznamy údajů o právních jednáních v elektronickém systému jsou spolehlivé, provádějí-li se systematicky a posloupně a jsou-li chráněny proti změnám. Byl-li záznam pořízen při provozu závodu a dovolá-li se jej druhá strana k svému prospěchu, má se za to, že záznam je spolehlivý.

Právní jednání - Forma právních jednání

§ 563

- (1) Pokud v písemné formě právně jedná ten, kdo nemůže číst a psát, ale je schopen seznámit se s obsahem právního jednání pomocí přístrojů či speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, opatří listinu podpisem; není-li s to se podepsat, učiní namísto podpisu před alespoň dvěma svědky na listině rukou nebo jinak vlastní znamení, ke kterému jeden ze svědků připíše jméno jednajícího.

- § 564 Vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě; vyžaduje-li tuto formu jen ujednání stran, lze obsah právního jednání změnit i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevyklučuje.

Soukromá listina a veřejná listina

Soukromá listina

§ 565 Je na každém, kdo se dovolává soukromé listiny, aby dokázal její pravost a správnost. Je-li soukromá listina použita proti osobě, která listinu zjevně podepsala, nebo proti jejímu dědici nebo proti tomu, kdo nabyl jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce, má se za to, že pravost a správnost listiny byla uznána.

Soukromá listina a veřejná listina

Veřejná listina

§ 567 Veřejná listina je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon; to neplatí, pokud trpí takovými vadami, že se na ni hledí, jako by veřejnou listinou nebyla.

§ 568

(1) Je-li nějaká skutečnost potvrzena ve veřejné listině, zakládá to vůči každému plný důkaz o původu listiny od orgánu nebo osoby, které ji zřídily, o době pořízení listiny, jakož i o skutečnosti, o níž původce veřejné listiny potvrdil, že se za jeho přítomnosti udála nebo byla provedena, **dokud není prokázán opak.**

Právní jednání vůči nepřítomné osobě

§ 570

(1) Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde; zmaří-li vědomě druhá strana dojití, platí, že řádně došlo.

§ 572 Osoba jednající v písemné formě, může svůj projev vůle odvolat, dojde-li odvolání druhé straně nejpozději současně s původním projevem vůle.

§ 573 Domněnka doby dojití

Má se za to, že došla zásilka odeslaná s využitím provozovatele poštovních služeb došla třetí pracovní den po odeslání, byla-li však odeslána na adresu v jiném státu, pak patnáctý pracovní den po odeslání.

Děkuji za pozornost.

